

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ
ЦЕНТАР ЗА АНАЛИЗУ, ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈУ
ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ
ЦЕНТАР ЗА ИНФОРМАТИКУ И БИОСТАТИСТИКУ
У ЗДРАВСТВУ

**ИЗВЕШТАЈ О ЗАДОВОЉСТВУ ЗАПОСЛЕНИХ У ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА
ЈУЖНОБАЧКОГ ОКРУГА У 2020. ГОДИНИ**

Истраживање задовољства запослених спроведено је током децембра 2020. године у 25 здравствених установа на територији Јужнобачког округа (све установе осим апотека и Војне болнице Нови Сад).

На дан анкетања на послу је било 4778 запослених, а истраживањем је обухваћено њих 3344, односно 76,2%, што је за око 3,5% мање него претходне године, али је апсолутни број анкетираних знатно мањи (претходне године анкетирано је 5010 запослених, од 6737 који су били на послу), што је последица епидемиолошке ситуације и прилагођавања организације рада.

У односу на претходну годину, анкетни упитник је делимично коригован, чиме је онемогућена потпуна компарација добијених резултата.

У делу који се односи на поједине аспекте задовољства избачено је 5 ставки, а додате су 2 које се односе на одржавање хигијенских услова и спровођење мера за спречавање и контролу ширења COVID 19 инфекције, тако да је укупно анализирано 12 аспеката задовољства. У делу који се односи на присуство стреса додато је питање о присуству стреса у условима епидемије COVID 19, а поред тога постављено је питање да ли су запослени радили у COVID зони и шта сматрају највећим изазовом рада у условима епидемије COVID-19. Питање о пушачком статусу (које је уведено прошле године) је избачено.

Задовољство поједним аспектима у вези са условима и организацијом рада, као и укупно задовољство послом, анкетирани су оцењивали оценама од 1 до 5 (оцена 1-веома лоше, оцена 5 - одлично), док су се ранијих година оценама од 1 до 5 вредновале дефинисане категорије: „веома задовољан“ (оцена 5), „задовољан“ (оцена 4), „ни задовољан ни незадовољан“ (оцена 3), „незадовољан“ (оцена 2) и „веома незадовољан“ (оцена 1), што је омогућавало да се осим просечне оцене анализира и проценат задовољних, односно незадовољних испитаника.

Како резултати показују (табела 1) у 2020. години запослени су били најзадовољнији непосредном сарадњом са колегама (4,3), односом пацијената (4,1) и расположивим временом за обављање послова (4,0). Најнижа просечна оцена, као и свих претходних година, добијена је за финансијску накнаду за рад (3,2).

Табела 1. Задовољство запослених - просечне оцене за посматране аспекте задовољства у 2020. години

Аспекти задовољства	Просечна оцена (на скали од 1 до 5)
Адекватност опреме за рад	3,8 ± 1,1
Адекватност простора за рад	3,8 ± 1,2
Расположиво време за обављање посла	4,0 ± 1,0
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,8 ± 1,1
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,8 ± 1,2
Непосредна сарадња са колегама	4,3 ± 0,9
Однос пацијената према вама	4,1 ± 1,0
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,7 ± 1,2
Финансијска надокнада за рад	3,2 ± 1,3
Руковођење и организација рада у установи	3,7 ± 1,2
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,9 ± 1,1
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,9 ± 1,1

Када се пореди задовољство запослених у различитим врстама здравствених установа, уочава се да су запослени у установама примарне здравствене заштите најнезадовољнији већином анализираних аспеката (табела 2).

Табела 2. Просечне оцене задовољства запослених у различитим врстама здравствених установа у 2020. години

Аспекти задовољства	Установе ПЗЗ	Болничке здрав. установе	Остале здрав. установе	Укупно
Адекватност опреме за рад	3,7	3,9	3,9	3,8
Адекватност простора за рад	3,8	3,8	3,8	3,8
Расположиво време за обављање посла	4,0	4,0	4,2	4,0
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,8	3,9	3,8	3,8
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,7	3,9	3,8	3,8
Непосредна сарадња са колегама	4,3	4,3	4,2	4,3
Однос пацијената према вама	4,0	4,2	4,3	4,1
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,7	3,7	3,7	3,7
Финансијска надокнада за рад	3,2	3,1	3,9	3,2
Руковођење и организација рада у установи	3,6	3,8	3,7	3,7
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,7	4,0	3,8	3,9
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,7	4,0	4,0	3,9

Поређењем задовољства здравствених и нездравствених радника, утврђено је да су нездравствени радници незадовољнији могућностима за професионални развој и континуирану едукацију и финансијском надокнадом за рад, док су остали аспекти слично оцењени (табела 3).

Табела 3. Просечне оцене задовољства здравствених и нездравствених радника у 2020. години

Аспекти задовољства	Здравствени радници	Нездравствени радници
Адекватност опреме за рад	3,8	3,8
Адекватност простора за рад	3,8	3,8
Расположиво време за обављање посла	4,0	4,1
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	3,9	3,8
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,8	3,7
Непосредна сарадња са колегама	4,3	4,3
Однос пацијената према вама	4,1	4,1
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,8	3,3
Финансијска надокнада за рад	3,2	3,0
Руковођење и организација рада у установи	3,8	3,7
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	3,9	3,9
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	3,9	4,0

Поређењем задовољства запослених анализираним аспектима у 2019. и 2020. години уочава се да су просечне оцене за све посматране аспекте веће у 2020. години (табела 4), али се мора имати у виду да је број анкетираних у 2020-ој години био значајно мањи него претходне године.

Табела 4. Задовољство запослених - просечне оцене у 2019. и 2020. години

Аспекти задовољства	Просечна оцена (2019.год.)	Просечна оцена (2020.год.)
Адекватност опреме за рад	3,4	3,8
Адекватност простора за рад	-	3,8
Расположиво време за обављање посла	3,6	4,0
Аутономија у обављању посла – могућност доношења одлуке	-	3,8
Уважавање и вредновање рада од стране претпостављених	3,4	3,8
Непосредна сарадња са колегама	4,0	4,3
Однос пацијената према вама	4,1	4,1
Могућност за професионални развој/ континуирану едукацију	3,6	3,7
Финансијска надокнада за рад	2,9	3,2
Руковођење и организација рада у установи	3,5	3,7
Одржавање адекватних хигијенских услова за рад у складу са мерама превенције болничких инфекција	-	3,9
Спровођење адекватних мера за спречавање и контролу ширења COVID-19 инфекције	-	3,9

Што се тиче изложености стресу приликом обављања посла, уочава се да је у условима пандемије изложеност стресу знатно већа, односно знатно више запослених је изјавило да на послу има много (27,1%) или веома много стреса (22,2%), што је условило мањи проценат оних који су умерено изложени стресним ситуацијама (32,5%), док је проценат оних који имају мало (12,1%) или нимало стреса (6,1%) нешто нижи него у редовним условима. Како резултати показују, напетост и стрес су најприсутнији код запослених у установама ПЗЗ и на њих је епидемија највише утицала у негативном смислу (табела 5).

Табела 5. Присуство напетости, стреса или притиска код запослених у различитим врстама здравствених установа у 2020. години

Присуство напетости, стреса или притиска-у редовним условима	Установе ПЗЗ (%)	Болничке здрав. установе (%)	Остале здрав. установе (%)	Укупно (%)
Нимало	6,2	7,4	10,8	7,1
Мало	13,1	14,6	15,1	14,1
Умерено	42,1	38,4	52,4	40,7
Много	23,0	23,5	11,4	22,7
Веома много	15,6	16,0	10,3	15,5
Присуство напетости, стреса или притиска у условима епидемије COVID-19				
Нимало	5,0	6,6	9,8	6,1
Мало	10,9	12,7	14,7	12,1
Умерено	31,1	32,4	42,9	32,5
Много	29,9	26,0	19,0	27,1
Веома много	23,1	22,3	13,6	22,2

Као и у редовним условима, и у условима епидемије COVID-19 стрес је присутнији код здравствених радника (50,7%), али га у великој мери доживљавају и нездравствени радници (41,9%).

Од укупног броја анкетираних, у COVID-зони ради или је радило 40,3%. Када су у питању изазови рада у условима епидемије COVID-19, највећи број испитаника се определио за „суочавање са искуствима пацијената“, „расположивост заштитне опреме“ и „доступност информација“ (табела 6).

Табела 6. Највећи изазови рада у условима епидемије COVID-19

Изазови	%
Рад у потпуно новим условима	61,7
Исцрпљеност због обима посла	70,5
Исцрпљеност због рада под заштитном опремом	75,4
Расположивост заштитне опреме	90,7
Доступност информација	89,8
Неизвесност и страх од заразе	77,6
Суочавање са искуствима пацијената	91,4

Што се тиче **размишљања о послу у наредних пет година**, највећи проценат не размишља о промени посла (69,3%), 12,3% запослених размишља да оде у иностранство, 11,2% запослених жели да ради послове ван здравствене заштите, а 7,2% размишља да оде у приватни сектор здравства. Резултати се не могу у потпуности компарирати са претходном годином, с обзиром да је прошле године била понуђена и опција „останак у државном сектору здравства“, која је ове године искључена, али се може сматрати да одговор „не размишљам о промени посла“, укључује и опцију останка у државном сектору. Тако посматрано, у 2020. години је нешто већи проценат оних који не размишљају о промени посла (прошле године 68,5% се определило за останак у државном сектору или није размишљало о промени посла), за 1,7% је смањен проценат оних који размишљају о одласку у иностранство, док је проценат оних који размишљају да пређу у приватни сектор здравства повећан за 1,6%.

Када се анализирају одговори запослених у различитим здравственим установама, уочава се да о промени посла у највећој мери размишљају запослени у болничким здравственим установама, а у најмањој мери запослени у установама које обављају делатност на више нивоа (табела 7).

Табела 7. Планови о промени посла у наредних 5 година запослених у различитим врстама здравствених установа у 2020. години

Размишљања о промени посла	Установе ПЗЗ (%)	Болничке здрав. установе (%)	Остале здрав. установе (%)	Укупно (%)
Прелазак у приватни сектор	6,9	7,8	2,2	7,2
Рад ван здравствене заштите	9,1	13,0	8,3	11,2
Одлазак у иностранство	10,2	14,0	11,6	12,3
Не размишља о промени посла	73,8	65,2	77,9	69,3

Просечна оцена укупног задовољства послом у 2020. години износила је 3,7 (претходне године била је 3,3), а у зависности од врсте здравствених установа, кретала се у распону до 3,6 до 3,9 (табела 8).

Табела 8. Задовољство запослених - просечне оцене укупног задовољства у 2020. години

Врста здравствене установе	Просечна оцена (на скали од 1 до 5)
Здравствене установе ПЗЗ	3,6
Болничке здравствене установе	3,7
Остале здравствене установе	3,9
Укупно	3,7

На основу добијених резултата може се констатовати да је ниво задовољства запослених повећан у односу на претходну годину, али се мора имати у виду да је због актуелне епидемиолошке ситуације број анкетираних био знатно мањи. Уочава се да су најмање задовољни запослени у ПЗЗ, који су у највећем проценту изјављивали да на послу имају много и/или веома много стреса, али и поред тога, они у мањој мери размишљају о промени посла него запослени у болничкој здравственој заштити.

Анализу урадиле:

Доц. др Наташа Драгнић, дипл. мат.

Проф. др Светлана Квргић

Начелници центара:

Проф. др Ержебет Ач Николић

Др сци. мед. Миодраг Арсић